

Voor de *zorg* van morgen

AI-geletterdheid in de zorg

Maart 2025

Een overzicht van de belangrijkste verplichtingen voor zorgaanbieders met betrekking tot het bevorderen van AI-geletterdheid

Van Doorne

AI-geletterdheid in de zorg

Algemeen

Vanaf 2 februari 2025 zijn organisaties verplicht AI-geletterdheid te bevorderen, zodat er op een verantwoorde manier wordt omgegaan met de impact van AI. Ook zorgaanbieders kunnen onder deze verplichting vallen.

Zorgaanbieders die AI-systemen ontwikkelen of gebruiken, moeten zorgen voor een toereikend niveau van AI-geletterdheid. Dat betekent dat de nodige kennis binnen de organisatie aanwezig moet zijn om onderbouwde beslissingen te nemen over de (output van) AI-systemen.

Wanneer ben je als zorgaanbieder verplicht tot het bevorderen van AI-geletterdheid?

Iedereen die een AI-systeem ontwikkelt of gebruik maakt van een AI-systeem is verplicht om de AI-geletterdheid binnen haar organisatie te bevorderen. De definitie van AI-systeem is heel breed. Het is daarbij niet van belang of een AI-systeem wordt ingezet in de zorgverlening of in bijvoorbeeld administratieve of andere organisatorische processen van een zorgaanbieder.

Een voorbeeld van een AI-systeem is een tool die op basis van patiëntgegevens (zoals longfoto's) helpt bij de diagnose door een inschatting te geven van een bepaalde aandoening (zoals longkanker of een longinfectie). Andere voorbeelden zijn een tool die de arts helpt bij het inplannen van operaties, de toewijzing van factureringscodes automatiseert op basis van diagnostische informatie of complicaties bij patiënten voorspelt. Ook generatieve AI, zoals bijvoorbeeld Copilot of ChatGPT, zijn AI-systemen waarvoor de verplichting tot AI-geletterdheid geldt.

Stappenplan

Wat de verplichting tot AI-geletterdheid precies omvat is afhankelijk van de specifieke context waarin de zorgaanbieder de AI-systemen gebruikt, het risicoprofiel, de impact van de AI-systemen op de relevante betrokkenen (e.g. de patiënten, inwoners, cliënten, personeel) en de aanwezige technische kennis, ervaring, onderwijs en opleiding van de personen die gebruik maken van de AI-systemen (of het ontwikkelen). De AI-verordening bevat daarom geen concrete checklist om aan deze verplichting te voldoen. De Europese AI Office publiceerde recent een aantal best practices die beeld kunnen geven bij de invulling van de AI-geletterdheid. Naar verwachting komen eind 2025 vrijwillige richtsnoeren van de Europese AI Office beschikbaar.

De verplichting tot AI-geletterdheid geldt al sinds 2 februari 2025, maar hoe ga je aan de slag?

Stap 1: Inventarisatie van AI-systemen

De eerste stap is om te kijken welke AI-systemen de zorgaanbieder ontwikkelt en welke AI-systemen de zorgaanbieder gebruikt. Een zorgaanbieder is een 'aanbieder' wanneer zij een AI-systeem zelf ontwikkelt, laat ontwikkelen of een bestaand AI-systeem substantieel wijzigt. Als een zorgaanbieder onder eigen verantwoordelijkheid een AI-systeem gebruikt, is zij een 'gebruiksverantwoordelijke'.

Essentieel is het uitvoeren van een gedegen beoordeling van de bestaande AI-systemen en wie waarvoor verantwoordelijk is (zowel voor de AI-geletterdheid als de algemene AI governance). Neem ook voldoende tijd voor de afstemming met derden over de verantwoordelijkheden.

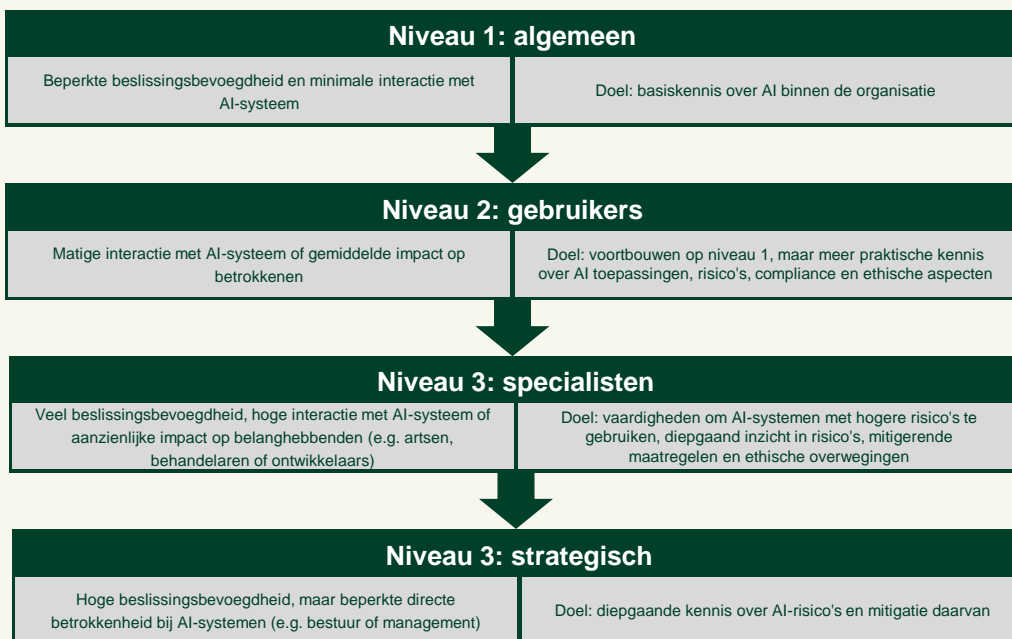
Stappenplan

Stap 2: Rollen binnen de zorgaanbieder en risico-gebaseerde indeling

Identificeer en categoriseer alle functies die betrokken zijn bij of worden beïnvloed door AI-systemen, zoals medisch specialisten, verpleegkundigen, managers, bestuur, administratief personeel, IT en de juridische/compliance afdeling. Ook zzp'ers, vrijgevestigd medisch specialisten en leveranciers die gebruik maken van de AI-systemen van de zorgaanbieder vallen onder de AI-geletterdheid verplichting.

Wijs vervolgens elke rol toe aan een passend AI-geletterdheidsniveau op basis van de mate van interactie met AI-systemen, beslissingsbevoegdheid en de potentiële impact op belanghebbenden. Deze risico gebaseerde aanpak zorgt ervoor dat AI-geletterdheidsstraining in verhouding staat tot de invloed die een rol heeft op AI-systemen en het kennisniveau dat nodig is om de bijbehorende risico's te beheersen.

Stappenplan

Stap 3: Aanpassen van trainingsbehoefte op organisatie

Organiseer een training (niveau 1) voor iedereen binnen de zorgaanbieder voor een basisniveau van AI binnen de organisatie zodat er een algemeen bewustzijn is over de kansen en risico's van AI.

Stem de (vervolg)trainingen af op de gebruikte AI-systemen en de specifieke eisen per functie. Het kan helpen om een nulmeting uit te voeren van de aanwezige AI-kennis en vaardigheden van het zorgpersoneel door middel van enquêtes of interviews om specifieke trainingsbehoeften te identificeren. In het algemeen kan voor de vervolgtrainingen gedacht worden aan:

- **Senior management en bestuur:** begrijpen hoe AI past binnen de strategische doelstellingen van de organisatie, beheer van risico's en juridisch kader.
- **Medisch personeel:** training in veilig en effectief gebruik waaronder het correct interpreteren van AI output en herkennen/melden van problemen.
- **Administratief personeel:** kennis van het AI beleid van de zorgaanbieder en hoe dit relevant is voor hun werk.
- **IT:** voldoende kennis om risico's in gehele AI-levenscyclus te kunnen identificeren en mitigeren.
- **Compliance & legal:** voldoende kennis om te zorgen dat de zorgaanbieder aan de wettelijke vereisten kan voldoen.
- **Leveranciers:** afstemming van AI-kennis tussen leverancier en zorgaanbieder.

Zorg ervoor dat AI-geletterdheid een vast onderdeel wordt van de onboarding en doorlopende professionele ontwikkeling van zorgpersoneel.

Stappenplan

Stap 4: Monitoren en evaluatie

Tot slot is van belang om te monitoren op AI-geletterdheid binnen de organisatie en te evalueren wat wel en niet goed werkt om AI-geletterdheid te bevorderen.

- Voer regelmatig evaluaties uit om te controleren of de doelstellingen voor AI-geletterdheid worden gehaald. Gebruik hiervoor periodieke rapportages, interne audits of enquêtes onder medewerkers.
- Analyseer de resultaten van deze evaluaties om nieuwe doelen en maatregelen te bepalen die nodig zijn om AI-geletterdheid op niveau te houden.
- Blijf investeren in AI-geletterdheid door op de hoogte te blijven van de nieuwste ontwikkelingen en toepassingen van AI in de zorg, en pas de trainingsprogramma's hierop aan.

Het ligt voor de hand om het onderdeel AI-geletterdheid uit het AI-beleid samen te laten vallen met beleid op andere compliance thema's zoals privacy, cyberveiligheid en ESG, zodat bijvoorbeeld integrale trainingen of workshops gegeven kunnen worden.

Wilt u meer weten over dit onderwerp? Neem dan gerust contact op met ons Healthcare & Life Sciences team.

Willemien Bischoot

Partner | bischoot@vandoorne.com | + 31(0)6 531 27 045

Willemien ondersteunt zorginstellingen bij al hun juridisch-strategische vraagstukken, o.a. op het gebied van governance, compliance, samenwerking en geschillen.

Louis Jonker

Counsel | jonker@vandoorne.com | +31(0)6 557 90 509

Louis is een vooraanstaand expert op het gebied van technologie en recht, en adviseert zorginstellingen over bedrijfskritische ICT-projecten.

Berber Bosch

Senior Associate | bosch@vandoorne.com | +31(0)6 156 92 724

Berber is gespecialiseerd in het commercieel contractenrecht met een focus op de IT in de zorgsector.

Benjamin Gideonse

Senior Associate | gideonse@vandoorne.com | +31(0)6 557 90 431

Benjamin is gespecialiseerd in governance- en compliance-vraagstukken in de zorgsector, met een brede interesse in (zorg)technologie.

●
+31 20 6789 123
info@vandoorne.com

Nederland

Jachthavenweg 121
1081 KM Amsterdam

Verenigd Koninkrijk

100 Bishopsgate
EC2N 4AG Londen

Voor de *zorg* van morgen

Van Doorne